

woond en de laatste volzinnen van Nora gehoord had... Wees verzekerd dat Bertrand zoo teeder voor u zal zorgen als mevrouw van Slewang het eens voor u deed.

Hij wendde zich tot Robert:

— Ge ziet dat de oprechte liefde eener vrouw sterker is dan ge dacht!... Ik ben verheugd uit al die veinzerij verlost te wezen... Den hamer, die dat teweeg heeft gebracht, wil ik onder een glazen stulp als aandenken bewaren.

En weer tot Nora:

— Wees verzekerd, liefste zuster, dat wij niet minder edel zijn dan moeder en zoon van Slewang en, nemen we wat anderen te veel hebben, we hebben nooit iemand leed gedaan en steeds de ongelukkigen hulp verleend... Als ge Robert en Bertrand zult leeren kennen, zult ge uw huwelijk niet betreuren.

— Dat hoop ik, zei Robert.

Nora drukte hem innig de hand en zei, met een liefdevollen blik in zijn oogen:

— Dat zal zoo wezen!

ELFDE HOOFDSTUK.

WAARIN MEN ZIET DAT ROMANSCHRIJVEN TOT ALLES LEIDT.

John Speldemans was 's anderendaags, in den vroegen morgen, terug naar Purmerghem vertrokken.

— Een voorgevoel zegt me, sprak hij tot zichzelf, dat ik er den koetsier zal terugvinden, en het ideaal mijner droomen kunnen verlossen.

Het is zonderling: dat is nu een ideaal, dat ik nog nooit heb gezien! Ik kan me zelfs niet voorstellen hoe het er uitziet!

Domkop!... Als ik het gezien had, en in lijn en vorm juist wist af te malen, dan zou het geen ideaal zijn.

Dat moet ik opschrijven voor mijn eerstkomenden roman!

Is het wel juist? Ge kunt u een ideaal voorstellen als iets schoon, edel; het zelfs in vorm en kleuren weergeven, maar als gij het van nabij hebt gezien, dan is het natuurlijk niet meer ideaal, dan is het een bestaande iets, dan is het... materieel, ja, en... het kan me allemaal niets maken wat het is...

Eén punt staat vast... Dat is logisch op zijn eigen, want losse punten vallen of rollen weg, maar dan staan ze op 't laatste toch weer vast.

Dat moet ik ook opteekenen...

Ik heb een doel in de wereld, dat is stellig. Ik verlos de schoone gravin, huw haar, schrijf een roman, waarin ik de held ben — dat is tegenwoordig mode in de Fransche romans — en laat het drukken op het dikste Hollandsch papier dat er bestaat, met de fijnste letter, vol teekeningen van de beste onzer kunstteekenaars, gebonden in het fijnste kalfsleder, en ik deel eenige duizenden van die prachtexemplaren uit... Dan is mijn naam gemaakt; als 't voor niets is, lezen de menschen alles... En dan mijn relaties in de hooge wereld... Het geluk lacht me tegen... Gedecoreerd, lid van de Vlaamsche Akademie; ieder, die me ontmoet, ontbloomt zich eerbiedig het hoofd... Gegroet, heer Speldemans van Grobbendonck.

Hij nam den hoed af met sierlijke beweging, en de boerin die juist op de baan voorbijging, een paar koeien voor zich uitdrijvende, dacht:

— Die kerel is wis te Gheel ontsnapt!...

De romanschrijver zag vrouw, noch koeien, en zette zijn weg en zijne gedachten voort.

— Speldemans van Grobbendonck... klinkt fraai... Graaf Speldemans van Grobbendonck, dat is beter... Waarom zou ik den titel mijner vrouw niet erven, vermits hare moeder geene mannelijke telgen en slechts eene dochter heeft?... Of ik koop mij een titel van een vreemd land... Zou ik senator worden?

— Ziet ge niet waar ge loopt! klonk een grove stem hem in de ooren. Ge stoot me haast den buik in!

Speldemans keek beteuterd op.

Een reus stond voor hem.

De romanschrijver schrikte geweldig.

Hij herkende in dien hoogen kerel, die hem toesprak,

Jan den koetsier.

Deze scheen nu ook Speldemans te herkennen.

— Ik heb u nog gezien!... Waar?... Hoe?... Zeg eens, springer, waar kan ik u gezien hebben?

De reus kon moeilijk op dezelfde plaats stil blijven. Zijne beenen schenen daartoe wat slapjes te wezen.

— Hij is bedronken als een oude Zwitser, dacht Speldemans.

— Waar heb ik u nog gezien? Zeg eens...

Plots zette de koetsier een ernstig gelaat op en er blonk iets onheilspellends in zijn oogen.

— Ha, nu weet ik het... Gij zijt de springer, die mij in het bosch achtervolgd hebt! Maak dat ge wegkomt, of ik breek u den nek! Uit mijne oogen!... Weg!...

De reus trad op Speldemans toe, en deze week eenige stappen achteruit.

— Maak u niet boos, Jan, sprak de romanschrijver, ik wil u geen kwaad!... Ik wilde alleen weten, waar ge woont... Ik verblijf hier ook in den omtrek, en dan had ik een makker, om een kaartje te trekken!... Dat was mijn eenig doel!

— Is dat waar?

— Zeker!

— Zoo!

De reus keek een oogenblik met dwaze blikken den romanschrijver aan.

— Ik geloof dat het waar is... Ge ziet er mij een brave kerel uit. En als ge geen brave kerel zijt, breek ik u de beenen... Willen we ginder «In den bonten Os» een kaartje spelen?... Zeg niet neen, want ge moet mede.

Hij vatte Speldemans bij den kraag zijner jas en hief den man bijna van den grond op.

— Kom, kameraad!

En hij sleurde den romanschrijver mede, die zich verplicht zag, om niet te worden opgetrokken, de zigzags te beschrijven, die de dronken koetsier maakte.

— Mijne geluksster heeft mij hier gebracht, dacht Speldemans... «La main du bonheur me guide», zou Raoul de Navery zeggen... Ik zal hem volgen.

Hij zou moeilijk dit niet gedaan hebben, tenzij hij den kraag zijner jas in pand zou hebben gelaten.

Hij vatte Speldemans bij den kraag zijner jas. (Blz. 96)

Ze kwamen «In den bonten Os».

— Potten gersten en de kaart, zei Jan.

Ze begonnen te spelen: banken voor een frank inzet. Speldemans won zonder ophouden.

Dat maakte den koetsier boos, die zijn woede met een aantal glazen gerstenbier afkoelde.

Een half uur later was de man stomdronken.

— Ik heb geen geld meer, zei hij wanhopig. En ik heb lust om te slapen. Ik trek er uit... Gaat ge mede?

— Neen, ik blijf nog wat hier.

— Mijn centen opdrinken!

— Uwe centen! Heb ik ze niet gewonnen?

— Gewonnen? Ja, dat is waar! Ik trek er uit... Komt ge morgen hier? Dan win ik u alles af. Komt ge?

— Morgen namiddag, ja.

— Opperbest!... Salut en de kost!

En nog eenige onverstaanbare woorden brommend, verliet de koetsier den «Bonten Os».

Speldemans volgde hem op.

Heen en weer waggelend, ging Jan de baan op, om dan een zijweg tusschen de dennen te volgen en een smal wegeltje in te slaan, dat tusschen de dennen naar het kasteel van Purmerghem leidde.

Tusschen de boomen, op eerbiedigen afstand, stapte of liever kroop, meest half gebukt, de romanschrijver hem na.

Soms bleef de koetsier stil, woelde met de armen, zoodat het molenwieken leken, keek om, doch zijn blik was zoodanig beneveld, dat hij niets meer zien kon, en dus zeken Speldemans op eenige meters afstand en zoo goed mogelijk verscholen, niet bemerkte. Brommend vervolgde hij zijnen weg.

Zoo geraakte hij tot achter het kasteel.

Insteeds langs de dreef te gaan, die naar de achterzijde van het slot voerde, ging Jan langsheen de slotgracht, tot aan eene bijna ongenaakbare plaats, waar een smalle plank over het water lag.

Eenige oogenblikken bleef de koetsier besluiteloos vóór het smalle brugje staan, zette er den voet op, trok hem weer terug, plaatste hem weder op de plank, maar scheen den overtocht niet te durven wagen.

Eindelijk kroop hij op de knieën, zich met de handen aan de plank vastklampende, langzaam over de gracht en verdween langs een gat in de groote doornhaag, waarvan hij eenige struiken verwijderde, in den tuin.

Speldemans liep snel over de plank en stak het hoofd door de haag.

Jan waggelde naar het kasteel maar, vooraleer hij het bereikt had, was hij plots verdwenen.

— Zou de dronkelap gevallen zijn? dacht Speldemans,

dan zal hij toch terug recht geraken, laat ons toekijken. Geruimen tijd bleef hij door het gat voor zich uitstaren.

Niets roerde.

Op handen en voeten, langs het struikgewas, kroop de romanschrijver naar de plaats, waar de reus verdwenen was.

Niemand!

In gansch den omtrek was geen levend wezen te bespeuren.

— Dat is heksenwerk, zei Speldemans.

Hij onderzocht de plaats.

Niets!

— Hier omtrent moet de toegang tot het hol zijn, dacht hij. In het kasteel is geen levend wezen. Ik heb het geheel afgezien en vernomen dat de meesters er, eenige dagen geleden, een halven dag hebben doorgebracht en dan verder zijn gereisd. De oude sukkel van een huisbewaarder was geloofwaardig. En toch is die kerel hier verdwenen! Wat te doen?

Een paar stonden bleef hij nadenken.

Eindelijk nam hij een besluit.

— Ik ga den oude nog eens ondervragen. Hij zal toch wel weten, of er hier menschen in den grond kunnen verdwijnen, zonder dat men er nog een spoor van vindt!

Hij begaf zich doorheen de paden van het park, naar den ingang van het kasteel, waar, naast de groote inrijpoort, met een ijzeren hek gesloten, het hoveniershuisje stond.

Hij klopte aan.

Niets roerde.

— Zou die oude op wandel zijn? Dat ware tegenwoord.

Hij klopte nog eens, zeer luid, dat het over het plein vóór het slot dreunde.

De poort van het kasteel werd geopend en de oude hovenier kwam te voorschijn.

Hij trad op Speldemans toe.

— Is me dat op mijn deurtje kloppen? sprak hij. Het gansche slot daverde er van!

— Had ik geweten dat ge in het kasteel waart, ik

zou hier niet nutteloos mijnen tijd en mijne vuisten hebben verkwist.

— Wat verlangt ge?

— U te spreken!

— Mij?... Dat is nog nooit gebeurd.

— Wat?

— Dat er iemand verlangde mij te spreken.

— En over ernstige zaken nog al.

— Ge doet me beven.

— Dat is onnoodig... Het kasteel is nog steeds onbewoond?

— Ja.

— Woont ge hier al lang?

— Van kindsbeen af, en dat is zoo lang geleden, dat ik niet meer weet hoeveel jaren.

— De oude is spraakzamer geworden, dacht Speldemans. Zou hij soms den sleutel van den wijnkelder van het kasteel weten hangen?

En tot den hovenier:

— Ge kent dus het slot en den omtrek?

— Als mijnen zak.

— Langswaar komt men binnen in het kasteel?

— Langs de poort.

— Natuurlijk!

— Waarom vraagt ge het dan?

— Zijn er dan geene andere deuren?

— Zeker. Twee in den achtergevel en een klein poortje bezijden.

— Dus kunnen er geen vreemde lieden binnen?

— Hoegenaamd niet.

— Neen?

— Vermits alles potdicht gesloten is.

— Zijt ge daar zeker van?

— Zoo zeker als van mijn bestaan.

— Zijn er in den tuin, in het park, plaatsen waar men zich kan verschuilen?

— Is me dat nu een vraag? Het park is vol boomen en struikgewas.

— Dat bedoel ik niet. Zijn er holen of schuilplaatsen in den grond?

— Konijnenpijpen wellicht.

— Waarin een mensch kan verdwijnen?

De oude keek Speldemans doordringend aan.

— Waarom vraagt ge mij dit alles? En waarom stelt ge mij zulke zonderlinge vragen? Zoudt ge mij soms voor den gek willen houden?

— Wees verzekerd dat het zeer ernstige vragen zijn en er het grootste belang aan verbonden is. Ge moet mij alles zeggen wat ge weet, en ge zult eene koninklijke belooning ontvangen.

— Ha, zoo... En de reden?

— Die kan ik u niet mededeelen.

— Zoo, zoo...

De hovenier scheen een oogenblik na te denken.

— En wat verlangt ge nu eigenlijk te weten? vroeg hij. Ik ben bereid alles te zeggen.

— Het kasteel is onbewoond?

— Dat hebt ge me reeds gevraagd. Ge denkt toch niet, dat er menschen in dat potdicht gesloten gebouw huizen?

— Ik zal recht op het doel afgaan.

— 't Gaat tijd worden.

— 'k Ben in het park gekomen met een man, die plots in den grond verdwenen is.

— Ha!

De oude verbleekte, doch het duurde slechts een se-
cond.

— Wat voor een man? vroeg hij.

— Een soort reus.

— Ha! Jan de koetsier.

— Gij kent hem?

— Ja, die is vroeger bij mijne meesters in dienst geweest. Een dronkaard van de ergste soort...

— Inderdaad; hij was weer bedronken. Welnu, hij is verdwenen in de kloof.

— De kloof?

— Op eenige meters van 't slot, tusschen 't struikgewas, is eene breede kloof, langs waar men in een der kelders van het kasteel komt... Jan kent dien weg, en als hij zich in het dorp al te sterk bedrinkt om huiswaarts te keeren, dan kruipt hij langs de kloof in den kelder, om zijn roes uit te slapen...

— Hij is er dus? Ik zal hem eens op zijne pooten gaan

zetten... Ik wil dat niet!... Ik dank u dat gij mij zijt komen verwittigen. Wat denkt die beroerde kerel wel!

— Een zonderlinge rustplaats... Mag ik u vergezellen? Ik houd van zulke dingen. Ik ben romanschrijver, moet ge weten.

— Wat zijt ge?

— Romanschrijver.

— Wat is dat voor iets?

— Ik schrijf boeken waarin ik verhalen uit alle tijden en streken ten beste geef, en ik ben van plan ook over dit kasteel te schrijven.

— Laat mij er tusschen uit, hé?

— Waarom?

— Ik zou niet willen dat de meesters iets over mij zouden lezen. Ik ben altijd eerlijk geweest, een trouwe dienaar, en zou niet wenschen dat de meesters wisten dat ik iets aan een schrijver van boeken heb verteld.

— Goed... Gaan we nu naar de kloof?

— Kom.

De hovenier leidde Speldemans naar de plaats, waar Jan de koetsier als in den grond verdwenen was.

Buiten eenig struikgewas, dat bezijden een wandelweg wies, was er niets bijzonders te zien.

De oude verwijderde de struiken en nu werd eene gracht zichtbaar, een paar meters breed en even diep.

— Volg me, zei de hovenier, en vlugger dan men het van een grijsaard zou verwacht hebben, sprong hij in de gracht.

Speldemans was met één sprong bij hem.

Ze stonden voor eene opening, die uit rotsblokken scheen te bestaan.

— Langs hier, zei de oude, en zich bukkend trad hij in een onderaardsche gang, die met eene lichte helling dieper de aarde inging.

Speldemans volgde.

Nadat ze een twintigtal stappen gedaan hadden, duwde de hovenier tegen een glazen deur die als van zelf opening, en met een sprong verdween hij.

De romanschrijver deed hetzelfde, bevond zich in eene rijk gemeubileerde kamer, wend onverhoeds vastgegrepen, gekoörd en gebonden, en lag daar op een paar

oogenblikken zonder eene beweging te kunnen maken, uitgestrekt op een mollig tapijt, als gevangene van Robert en Bertrand.

Wat was er gebeurd?

Om zulks te verklaren, moeten we een paar dagen terugtreden, en eene samenspraak afluisteren tusschen de twee vagebonden in hunne onderaardsche woning.

— Dat moet veranderen, zeide Robert. We kunnen hier toch niet blijven, zonder zelfs 's avonds een luchtje te scheppen!

— Goed, maar als de oude ons ziet, dan zijn we verloren.

— Daarom moeten we dien oude vangen.

— Vangen?

— En opsluiten.

— Dat gaat niet.

— Ik gelast er mij mede.

— Ik wil bedieden, dat het verdwijnen van den hovenier weldra zal opgemerkt worden, en dan wordt er een onderzoek geopend, en wie weet wat de uitslag zal zijn!

— De oude moet verdwijnen en niet verdwijnen. Hij is van mijne grootte.

— Ha, ik begrijp!...

— Zal dat niet best zijn? We vangen den hovenier en sluiten hem op in eene kamer van het kasteel. Ik zal mij wel een hoofd weten te maken, dat op dat van hem gelijkt, en zijne kleederen moet hij aan mij afstaan. Ik speel dan hovenier en huisbewaker.

Dit plan werd uitgevoerd, en zoo kwam het dat Speldemans door Robert zelf naar de kloof werd geleid en in het salon aanlandde, waar de twee vagebonden op hem toesprongen en hem met een paar dikke touwen omwonden.

Robert deed baard en pruik af.

Hij naderde den gekoördten romanschrijver en sprak:

— Op mijne beurt zal ik u thans eenige vragen stellen. Wie zijt gij?

— John Speldemans.

— Van waar komt ge?

— Van Antwerpen.

— Ge zijt politieagent?

— Hoegenaamd niet. Zooals ik de eer had u te zeg-

gen, ik ben romanschrijver, de auteur van «De Zonde der Tijden» en niet in staat eene vlieg kwaad te doen.

- Ik geloof dat ge ons een verdichtsel opdicht.
- Ik spreek de waarheid.
- Wat hadt ge onzen koetsier na te loopen?
- Mag ik u iets vragen?
- Vraag op!
- Wie zijt gijlie?
- Hij is niet nieuwsgierig, zei Bertrand.
- Maar hij weet gaarne veel, lachte Robert.
- Zegt mij wie gijlie zijt, sprak Speldemans, en ik zal u alles doen kennen.
- Alles? Wat dan?
- Wat ge verlangt te weten.
- We kunnen het hem zeggen, zei Bertrand.
- Denkt gij het? vroeg Robert.
- Waarom niet? Wij houden hem toch gevangen zoo lang hij ons kwaad kan.
- Inderdaad.
- En zich tot Speldemans wendende:
- Ik ben Robert!
- En ik Bertrand!
- Ik dacht het, sprak de romanschrijver. Dan heb ik degenen gevonden, die ik zocht.
- Gij zocht ons?
- Zooals ge zegt.
- Verklaar u nader, doch spreek de waarheid, zooniet zal het u berouwen.
- Ik heb niet de minste reden om de waarheid te verzwijgen. Ik had besloten u gevangen te doen nemen.
- Dat hebben er al reeds zooveel besloten, beste heer, en meest allen werden door ons gevangen genomen. En de reden van uw besluit?
- Het romanschrijven brengt weinig op, want de menschen lezen niet meer, en zoo komt het dat de uitgevers van boeken iemand het zout op zijne aardappelen niet kunnen laten verdienen.
- Dat is sinds lang aldus, zei Robert. Daarom ook hebben wij er nog niet kunnen toe besluiten onze volledige dichtwerken uit te geven, niet waar, Bertrand?... Wat een zonderling voornemen iemand toch hebben kan: door de

wereld te komen met romans te schrijven! Wij verdienen soms meer op één avond, dan de grootste letterkundige ooit in zijn geheel leven gewonnen heeft, en dan moeten we nog niet eens onze hersenen martelen! En ons bedrijf levert niet meer gevaar op dan het romanschrijven. Wij moeten de gevangenis vreezen; de romanschrijvers het gekkenhuis... Het eerste is nog beter dan het laatste.

- Gij hebt gelijk, zuchtte Speldemans.
- Zeg nu eens, hoe ge op de gedachte gekomen zijt in deze streken naar ons te zoeken?
- Ik kende Jan, uwen koetsier, en als ik hem hier de eerste maal ontmoet heb, dacht ik onmiddellijk dat gijlie niet ver van hier waart.
- Die dronken kerel zal ons in de gevangenis brengen.
- Hij mag hier niet meer uit.
- En ge waart van plan, als ge meer over ons verblijf wist, de politie te verwittigen, om de uitgeloopte premie op te strijken?
- Dat is reeds gebeurd.
- Wat zegt ge?
- De waarheid. Ik heb toch beloofd ze u te zeggen.
- Verder!
- Ik heb den overste der geheime politie verwittigd.
- Deraef weet dat wij hier nestelen? kreet Robert.
- Ellendeling! riep Bertrand.
- Zoo erg is het niet. Ik wist hem alleen te zeggen, dat ge in de omstreken van Purmerghem moest verblijven, daar ik hier Jan den koetsier ontmoet had... Hij kwam hier met mij opzoeking doen... Wij vonden niets en ik geloof dat hij nu overtuigd is, dat ik hem voor 't lapje heb gehouden.
- In ieder geval zal hij hier terugkeeren. Wij moeten op onze hoede zijn, zei Bertrand.
- Ik heb eene goede vangst gedaan, zei Robert.
- En tot Speldemans:
- Zoodra ge op vrije voeten zijt, gaat ge Deraef vinden, en hem ons verblijf aanduiden?
- Dat zal niet gebeuren, antwoordde Speldemans.
- Waarom niet?
- Omdat ge wel zoo verstandig zult zijn, mij niet

op vrije voeten te stellen.

— Wijs geredeneerd.

— Ik hoop echter dat ge mij niet gebonden zult houden.

— Zoo wreed zijn we niet... Ik ga de koorden losmaken... Vooraleer ik dit doe, moet ik u echter iets mededeelen... Als ik deze verblijfplaats verlaat, is Bertrand hier; gaat hij uit, dan ben ik hier. Wij bezitten beiden een revolver van het laatste Amerikaansche stelsel, een echt juweel van een wapen...

Robert haalde een groote revolver te voorschijn, die in een lederen zak onder zijne kleederen verborgen was, en liet haar door Speldemans bekijken.

— Zes scherpe patronen, zeide hij, op een halve sekond te schieten.

Bertrand haalde insgelijks zijn revolver van onder zijn jas te voorschijn en duwde het wapen den romanschrijver onder den neus.

— Zes scherpe patronen, op een halve sekond te schieten, sprak hij Robert na.

— Wij houden u gestadig in het oog, vervolgde deze laatste en durft ge de glazen deur ginder op minder dan een halven meter naderen, dan ontvangt ge op een halve sekond de zes blauwe boontjes in het lichaam... Houd het u voor gezegd.

En hij maakte de touwen los, waarmede de armen en de beenen van Speldemans gebonden waren.

— Neem nu een stoel en rust wat uit.

— Ik dank u.

— Zoolang we hier blijven, zult ge natuurlijk onze gevangene zijn. Ge kunt den tijd dooden met in uw vertrek romans te schrijven. Wij leveren u eten en drinken, pen en papier. Ook moogt ge met Jan een kaartje spelen.

Speldemans volgde Bertrand, die hem in het achterste wel ingericht slaapvertrek bracht, hem goede rust wenschte en de deur op slot deed.

— Geknipt, zei Speldemans... Ik ben verheugd het zoover gebracht te hebben... Onder de vagebonden en wellicht op eenige stappen afstand van het ideaal mijner droomen!... Waar kan ik beter zijn!... «La main du bonheur me guide...». Speldemans, jongen, ge zijt een gelukskind!

AUCTOR

De laatste lotgevallen van Robert en Bertrand

Pentteekeningen van EMIEL WALRAVENS

Omslag van STAN VAN OFFEL

L. OPDEBEEK — Uitgever — ANTWERPEN